

UDC 378 (438)

MOBILNOŚĆ STUDENTÓW I KADRY NAUKOWEJ JAKO ŹRÓDŁO ROZWOJU SZKÓŁ WYŻSZYCH

Szczechowicz Adrianna

Uniwersytet Warmiński – Mazurski w Olsztynie

Olsztyn, Polska

Struktury systemów edukacyjnych ulegają globalizacji. Wpływa to na porządek edukacyjny w wielu państwach. W Unii Europejskiej struktury organizacyjne systemów edukacyjnych i jakość kształcenia podlegają ujednoczonym standardom. Wyższe uczelnie otwierają się na wymianę studentów, kadr i doświadczeń. Rośnie świadomość wśród kadry i studentów nauki języków obcych, gdyż jest to warunkiem koniecznym do uczestniczenia przez nich w międzynarodowym środowisku kultury i nauki [1].

Powstają i rozwijają się międzynarodowe programy wymiany studentów i pracowników akademickich. Wiele uczelni stara się pozyskać studentów i kadry z zagranicznych ośrodków naukowych. W związku z tym rośnie liczba studentów, pobierających naukę poza ojczystym krajem. W 2006 r. globalnie było ich 2,9 milionów, z czego aż trzy czwarte studiowało w zaledwie siedmiu krajach, głównie anglojęzycznych [2].

Unia Europejska nie ingeruje w systemy edukacji, treści nauczania i kształt systemów oświatowych państw członkowskich. Jednak kraje członkowskie powinny dążyć do wymiany doświadczeń oraz współpracować w ramach narodowych systemów edukacyjnych pamiętając o zachowaniu różnic kulturowych [3]. Zapewnia to równe szanse studentom i absolwentom szkół wyższych, równe szanse w społeczeństwie europejskim. Mają oni możliwość korzystania z usług edukacyjnych, szkoleń zawodowych oraz przysługozatrudnienia i zamieszkania w wybranych krajach Unii [4].

Podczas Szczytu Rady Europejskiej w Lizbonie w marcu 2000 r. powstała koncepcja utworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej, która jest głównym polem realizacji polityki naukowo-badawczej w Unii Europejskiej. W Zielonej Księdze pt. „Europejska Przestrzeń Badawcza: Nowe Perspektywy” zawarto następujące zasady:

- właściwy przepływ wykwalifikowanej kadry naukowej o wysokim stopniu mobilności pomiędzy poszczególnymi instytucjami, dziedzinami naukowymi, sektorami gospodarki i państwami;

- światowej klasy infrastruktura badawczo-naukowa;
- wysokiej klasy instytucje badawczo-naukowe;
- skuteczny przepływ wiedzy;
- dobrze skoordynowane programy i priorytety naukowo-badawcze;
- otwarcie EPB na resztę świata [5].

Założeniem dobrze funkcjonującej Europejskiej Przestrzeni Badawczej jest swobodny przepływ pracowników naukowych, wiedzy naukowej i technologii.

Rozwój zasobów ludzkich w sektorze edukacji zależy m. in. od jakości szkolnictwa wyższego oraz systematycznego zwiększania kwalifikacji. Komisja

Europejska jednak koncentruje się na kwestiach związanych z poprawą mobilności naukowców w skali transgranicznej [6].

Kolejnym ważnym celem rozwoju Europejskiej Przestrzeni Badawczej jest rozbudowa infrastruktury pozwalającej na realizowanie najwyższej jakości badań naukowych i rozwojowych prowadzonych w ramach wspólnych przedsięwzięć europejskich [7].

Państwa członkowskie są zobowiązane do ukończenia tworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej do 2014 r.

Podnoszeniu jakości kształcenia i rozwijaniu międzynarodowej współpracy między uczelniami sprzyja program Erasmus. Skierowany on jest do pracowników akademickich i studentów. Mogą w nim uczestniczyć również instytucje i organizacje współpracujące z uczelniami.

Uczelniom przyznaje się fundusze na:

- wyjazdy studentów w celu obycia okresu studiów w uczelni zagranicznej posiadającej Kartę Uczelni Erasmusa lub praktyki w przedsiębiorstwie, ośrodku szkoleniowym, ośrodku badawczym bądź innej instytucji w okresie od 3 do 12 miesięcy,

- wyjazdy pracowników naukowych w celu prowadzenia zajęć w uczelni zagranicznej,

- wyjazdy pracowników uczelni w celu udziału w szkoleniu w instytucji zagranicznej

- działania związane z organizacją wyjazdów studentów i pracowników

- organizację kursów intensywne – zajęć dydaktycznych przygotowanych i przeprowadzonych przez pracowników naukowych ze współpracujących ze sobą uczelni z różnych krajów dla międzynarodowej grupy studentów z tych instytucji [8].

Erasmus daje możliwość poszerzenia wiedzy i horyzontów myślowych studentów, kadry naukowej oraz pracowników uczelni. Program oferuje również intensywne kursy językowe dla stypendystów wyjeżdżających do krajów, w których mówi się mniej znanymi językami.

W latach 1987 – 2012 na część okresu studiów i na praktyki wyjechało w ramach programu ponad 2,7 miliona studentów ze wszystkich krajów uczestniczących w programie [9].

Liczba studentów uczestniczących w programie na przestrzeni lat stale rośnie. Dzięki temu program rozwija się i liczba studentów będzie jeszcze rosła.

W latach 1998 – 2012 z programu Erasmus skorzystało 123 356 polskich studentów, w tym 112 484 wyjechało na studia a 10 872 na praktyki.

Natomiast w tym samym okresie przyjechało do Polski ponad 45 tys. studentów z zagranicznych ośrodków naukowych. Należy podkreślić, że od 1998 r. liczba przyjazdów wzrosła 41-krotnie [9]. Jest to niewątpliwie duża promocja dla Polski.

Mobilność studentów i kadry naukowej daje im możliwość wymiany myśli, wiedzy i technologii. Ponadto umożliwia poznanie innego środowiska, kultury innych krajów. Kadry naukowej pozwala na doskonalenie swoich umiejętności i metod nauczania. Dla studentów jest to również bardzo dobre przygotowanie do przyszłej pracy.

Rok	Liczba wyjazdów studentów w ramach Erasmus - ogółem studenci ze wszystkich krajów uczestniczących
1987/88	3 244
1988/89	9 914
1989/90	19 456
1990/91	27 906
1991/92	36 314
1992/93	51 694
1993/94	62 362
1994/95	73 407
1995/96	84 642
1996/97	79 874
1997/98	85 999
1998/99	97 601
1999/2000	107 666
2000/01	111 092
2001/02	115 432
2002/03	123 957
2003/04	135 586
2004/05	144 037
2005/06	154 421
2006/07	159 324
2007/08	182 697
2008/09	198 568
2009/10	213 266
2010/11	231 410
2011/12	252 827

Źródło: http://www.erasmus.org.pl/sites/erasmus.org.pl/files/Erasmus_statystyki_09-2013.pdf, dostępne dnia 22 lutego 2014 r.

BIBLIOGRAFIA

1. Materiały opracowane przez Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych sp. z o.o. w Łodzi (pod red.) Michał Mackiewicz, s. 12-14
2. http://www.remedium.gumed.edu.pl/attachment/attachment/16158/Strategia_rozwoju_szkolnictwa_wy_szego_w_Polsce_do_2020_roku.pdf, dostępne dnia 22 lutego 2014 r., s. 13
3. Czerwińska, E. Jakość kształcenia w szkole wyższej – perspektywy rozwoju w UE, COLLOQUIUM WYDZIAŁU NAUK HUMANISTYCZNYCH I SPOŁECZNYCH ROCZNIK II/2010, s. 96
4. Ibidem, s. 100
5. <http://www.nauka.gov.pl/europejska-przestrzen-badawcza/europejska-przestrzen-badawcza,akcja.pdf.html>, dostępne dnia 22 lutego 2014 r.
6. Grosse, T. Ekspertyza Instytutu Spraw Publicznych na temat: Zielonej księgi: Europejska przestrzeń badawcza – nowe perspektywy, <http://www.isp.org.pl/files/13120694340377590001233226866.pdf>, dostępne dnia 22 lutego 2014 r., s. 8
7. Ibidem, s. 11

8. <http://www.erasmus.org.pl/sites/erasmus.org.pl/files/publikacje/10%20lat%20programu%20Erasmus%20w%20Polsce%201998-2008.pdf>, dostępne dnia 22 lutego 2014 r., s. 14
9. Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Narodowa Agencja Programu „Uczenie się przez całe życie”, http://www.erasmus.org.pl/sites/erasmus.org.pl/files/Erasmus_statystyki_09-2013.pdf, dostępne dnia 22 lutego 2014 r.

UDC 378 (438)

SZKOŁY NOWOCZESNE, NIENOWOCZESNE CZY PONOWOCZESNE (?) STRATEGIE KSZTAŁCENIA W SZKOLE WYŻSZEJ

Szczechowicz Krystyna, Szczechowicz Jarosław

Uniwersytet Warmiński – Mazurski w Olsztynie
Olsztyn, Polska

Współczesna szkoła wyższa to z jednej strony instytucja o tradycyjnym charakterze, z drugiej natomiast prężnie rozwijająca się społeczność dwóch pokoleń: mistrzów i uczniów. Szkoła nowoczesna jako taka wykreowana została w latach pięćdziesiątych ubiegłego (XX) wieku. Jej charakterystyczną cechą było łączenie doświadczeń kilku dziedzin wiedzy w jednym ściśle określonym celu. Podkreślano dobór metod dydaktycznych, kompatybilnych z metodami wychowawczymi jak i najbardziej efektywnego oddziaływania pedagogicznego [1]. Podkreślenia wymaga fakt, że tak rozumiana szkoła obejmowała zakresem pojęciowym wszystkie typy szkół.

Szkoły nienowoczesne rozumiane są nie jako przeciwieństwo szkół nowoczesnych, lecz jako szkoły w historycznym znaczeniu. W takim ujęciu są to szkoły związane z określonymi podmiotami, kreującymi kierunek, nurt określonej dziedziny wiedzy. Stąd też tak często w szkole wyższej spotyka się nazwy szkół pochodzące od nazwiska (na przykład szkoła Freudowska, szkoła Traschera itd.).

Szkoły ponowoczesne są z kolei związane z *new age*, a w zasadzie z tym, co powstało, skryształizowało się po tym. Znamieniem ponowoczesnej szkoły jest eklektyzm dziedzin wiedzy, co stanowi pewne zagrożenie w procesie dydaktycznym [2].

Szkoła wyższa XXI wieku to przede wszystkim połączenie wiedzy i praktyki, ukierunkowane na określone cele i służące ogółowi społeczeństwa. Badania w obrębie wszystkich dziedzin ludzkiej egzystencji. Mieści się tu zatem tak gospodarka, finanse publiczne, opieka zdrowotna, kształcenie podstawowe jak i specjalistyczne, sztuka, bezpieczeństwo jak i przemysł, czy obronność państwa. Szkoła wyższa jako *universitatis* jest zatem instytucją wszechstronną, łączącą w sobie tradycję jak i innowację.

Zmiany szkolnictwa wyższego na całym świecie w XX i XXI wieku związane są przede wszystkim z przemianami technologicznymi, w tym z rewolucją informatyczną. Nie można nie zauważyć, że badania naukowe na nieznaną dotąd skalę przestały być domeną uczelni wyższych i koncentrują się w sektorze gospodarczym. Minimalizuje to rolę szkół wyższych, jako motorów napędu postępu cywilizacyjnego. Rozwój technologiczny rodzi jednak wzrost zapotrzebowania na wysoko wykwalifikowaną siłę roboczą, którą winny dostarczać uczelnie. Programy nauczania i formy nauczania winny nadążać za zmieniającym się w bardzo szybkim tempie światem. Konieczna jest ciągła reforma programów nauczania oraz